

31.01.2023

SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ SEKÄ ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ VUODELTA 2022

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta on hyväksynyt 18.12.2018 § 231 hallintosäännössä edellytetyn kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvauksen. Toimiala päivittää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvauksen ja tuo lautakunnan hyväksyttäväksi 31.12.2023 mennessä.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta on valvonut, että kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala on toiminnut kaupunginvaltuuston (Khs 30.1.2019, § 29) hyväksymän Helsingin kaupunki-konsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet -asiakirjan, vahvistetun talousarvion, kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen hyväksymien tavoitteiden, eettisten periaatteiden (Khs 28.10.2019, § 722) sekä hyväksymänsä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvauksen mukaisesti ja ohjannut sen toimintaa

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta on kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla järjestetty toimialan johtoryhmän 29.4.2019 tekemän päätöksen pohjalta. Riskienhallinnan (ml. sisäinen valvonta) ja turvallisuuden koordinaatioryhmä ohjaa ja koordinoi toimialan riskienhallintaa. Palvelukokonaisuuksien turvallisuusryhmät ohjaavat palvelukokonaisuuksien riskienhallintaa ja raportoivat omalle johtoryhmälle ja koordinaatioryhmälle. Koordinaatioryhmä raportoi toiminnastaan toimialan johtoryhmälle.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumisen arviointi

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala on arvioinut sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä, toimeenpanoa ja toimivuutta sisäisen tarkastuksen ja tilintarkastuksen arviointiraporttien yhteydessä sekä itsearviointina toimialan tekemässä riskienarviointityössä. Asiakaspalautejärjestelmät ja työsuojelupakki ovat käytössä.

Arvio sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan nykytilasta

Tekemänsä arvioinnin perusteella kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala esittää, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on hyvällä tasolla.

Toteutuneet merkittävät riskit

Toteutuneet strategiset riskit

Koronapandemian vaikutukset näkyvät kaikkein haavoittuvimpien asiakasryhmien, kuten lasten, nuorten ja vieraskielisten sekä ikääntyneiden hyvinvoinnissa. Kielteiset vaikutukset helsinkiläisten hyvinvoinnille ja omaehtoiselle toimeliaisuudelle kulttuurin ja vapaa-ajan toiminnossa ovat pitkäkestoisia ja tulevat näkyviin vaiheittain.

Nuoret voivat entistä huonommin, mikä näkyy erilaisena oireiluna ja jopa uhkaavana käyttäytymisenä nuorisopalveluissa. Myös kirjastoissa turvallisuuden tunne on heikentynyt, etenkin varhaisnuorten pahoinvoinnin myötä.

Toteutuneet taloudelliset riskit

Tulot jäivät asetetusta tavoitteesta 2,5 milj. euroa. Tuloalitus johtuu koronapandemian ai-

---

31.01.2023

---

heuttamista tulonmenetyksistä, kun osa toimialan palveluista oli suljettuna alkuvuoden rajoitusten vuoksi ja siitä, että asiakkaat eivät palanneet toimialan palveluihin yhtä nopeasti kuin odotettiin. Asiakkaiden kulutuksen vähentymiseen vaikutti koronan aiheuttama varovaisuuden lisäksi yleinen taloudellinen epävarmuus, jota ovat aikaansaaneet ainakin Venäjän Ukrainassa aloittama hyökkäyssota, inflaation ja erityisesti energian hinnan nousu, ja kohonnut korkotaso. Menot alittivat talousarvion 1,6 milj. eurolla. Vaikka kohonneet energiakustannukset nostivat menoja, syntyi koronasulkujen myötä menosäästöjä, jotka yhdessä muiden säästötoimenpiteiden ansiosta vaikuttivat siihen, että menot kokonaisuudessaan alittivat talousarvion. Koska tuloalitus oli suurempi kuin menosäästöt, jäi sitova toimintakate 0,9 milj. euroa talousarviota heikommaksi.

Koronasta aiheutuvat kustannusvaikutuksen vuonna 2022 olivat ennakkotietojen mukaan: tulojen menetykset 3,8 milj. euroa ja menolisäykset 0,1 milj. euroa. Menosäästöt vastasivat 2,0 milj. euroa. Katevaikutus yhteensä 1,7 milj. euroa.

Energiakustannusten kasvu aiheutti noin 2,0 milj. euron lisäkulut toimialalle.

Toteutuneet operatiiviset riskit

Koronapandemian johdosta toimialalla on järjestelty töitä uudelleen, jatkettu etätöitä, tuotettu korvaavia toimintoja sekä siirretty henkilöstöä osajapankkiin. Tämä on tarkoittanut työntekijöiden ja esihenkilöiden tavanomaisesta poikkeavan kuormittumisen jatkumista. Keväällä olleiden koronarajoitusten vuoksi palvelujen käynti- ja suoritettavuudet eivät ole toteutuneet. Kun palvelut ovat olleet auki, niissä on myös ollut kävijöitä selvästi aiempaa vähemmän.

Maailmanlaajuinen komponenttipula on vaikeuttanut tietohallinnon laitteiden saatavuutta ja aiheuttanut siten runsaasti projektien viivästymistä ja loppuunsaattamista.

Rekrytoinnin ongelmat: Esim. ICT-avaintehtäviä (ICT-arkkitehti, ICT-projektipäällikkö), projektisuunnittelijoiden tehtäviä (taloushallinto), esitystekniikan ja nuoriso-ohjaajien sekä liikunnanohjaajien tehtäviä on ollut vaikeuksia saada täytettyä pätevillä hakijoilla.

Osa ICT-henkilöstöstä siirtyi organisaatiomuutoksen yhteydessä vuoden 2021 alussa kaupunginkanslian digitaalisen perustaan, mutta toimialan tietotekniikkahenkilöstö on joutunut vuonna 2022 tekemään edelleen digitaaliselle perustalle kuuluvia tehtäviä.

Elinkaarensa loppupäässä olevat tekniset laitteistot ovat aiheuttaneet ongelmia esim. liikuntapalvelujen uimahalleissa ja tekojärädoilla. Liikuntapalvelujen teknisistä laitteista ja välineistä 1/3 on otettu käyttöön yli 20 vuotta sitten.

Tietosuojan ja tietoturvan ongelmatilanteet ja vaikeusaste ovat lisääntyneet. Tietosuojavaltuutettu antoi 13.12.2022 pääkaupunkiseudun Helmet-kirjastoille huomautuksen Google Analyticsin käytöstä ja on edellyttänyt useita korjaavia toimenpiteitä. Helmetin lainausjärjestelmä Sierran vanhentuneisuus ja sen rajapintojen sulkeutuneisuus tulee johtamaan lisääntyviin tietosuojan- ja tiedonhallintaongelmiin, jollei järjestelmää pikaisesti uudisteta.

Kanneltalossa on ollut tulipalo ja kulttuurikeskus Caisaan on tehty murto.

Merkittävimmät riskit ja niiden hallinta

Toimiala on arvioinut merkittävimpiä riskejä vuonna 2022 muun muassa talousarvioennusteiden yhteydessä, talousarvioesityksen valmistelun yhteydessä Johdon sprinteissä (08/2021) sekä toimialan johtoryhmän määrittelemien riskimittarien (11) seurannassa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiskohteet ja kehittäminen

---

31.01.2023

Riskienhallinnan arvioinnissa on todettu kuluneella tilikaudella sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan epäkohdat seuraavilla alueilla: Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen. Kehittämistarpeena on myös vuokraamisprosessi sekä sopimustenhallinta siten, että vuoden 2023 alussa tuleva hallintoasiantuntijan lisävakanssi osoitetaan sopimus-controller-tyyppiseen tehtäväalueeseen. Lisäksi varmistetaan, että sopimuksissa on jatkossa myös riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta.

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on kehitetty ja kehitetään edelleen mm. sisäisen tarkastuksen kriittisten arviointiraporttien sisältämien toimenpidesuosituksen pohjalta.

Toimialalle on perustettu uusi hankinta-asiantuntijan lisävakanssi tukemaan ja ohjaamaan toimialan hankintoja ja kilpailutuksia. Tehtävä on täytetty vuonna 2022.

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on vahvistettu myös Granite -riskienhallinta-järjestelmän käyttöönottamisella toimialan hallinnossa ja liikuntapalveluissa. Keväällä 2023 Graniten käyttöönotto jatkuu kirjastopalvelujen, kulttuuripalvelujen ja nuorisopalvelujen osalta.
